

Nieuwsbrief 24

April 2024

Van de voorzitter:

Voor de oplettende leden is het voorjaar in Haaksbergen ingeluid door overtrekkende trompetterende groepen kraanvogels naar het noorden. Ook als men nu naar buiten gaat hoor je de vogels vrolijk fluiten en geniet er vooral van.

De IVN werkgroepen van de amfibieën en de uilen zijn alweer actief in de regio. Plassen en nestkasten worden onderzocht en bekeken. Adders en broedende bosuilen zijn al gespot.

Helaas is er afgelopen maanden wel een IVN-werkgroep verloren gegaan. Hoofdrede is de grote achteruitgang van het aantal weidevogels in de omgeving Haaksbergen door o.a. intensivering van de landbouw. Al is Haaksbergen nooit een 100% pur sang weidevogelgebied geweest. Er waren wel altijd een mooi aantal weidevogels.

Momenteel is de NGO-cursus in volle gang en nadert haar einde. Een tiental cursisten uit Enske en Hoksebarge worden opgeleid tot actieve en zelf organiserende gidsen. 15 juni om 10 uur is er een afsluitende markt waar de cursisten de zeer originele en innovatieve projecten laten zien. De IVN werkgroepen presenteren zich ook en het is dus een uitstekende mogelijkheid om actief te worden binnen de IVN.

Tot dan!

Remco Polhuis
voorzitter IVN Haaksbergen

Van het bestuur:

De afgelopen jaarvergadering van de IVN bracht wel enige veranderingen in het bestuur van de IVN. Maria Wielens stopte en Remco Polhuis werd herbenoemd als voorzitter van de IVN. Cornelia Riegler werd met algemene stemmen benoemd als bestuurslid.

Tijdens de jaarvergadering was er ook extra aandacht voor Harry Maathuis vanwege zijn jarenlange inzet voor de "Natuurtafel" en voor de "Belevingstuin". Ook Gerrit van der Lee werd in het zonnetje gezet. Hij heeft aan de basis gestaan van de een aantal zeer succesvolle Landschapsgidsencursussen en van de laatste Natuurgidsenopleiding. We zijn hun erkentelijk voor hun jarenlange inzet.

Tijdens de ALV werd met algemene stemmen het basisprotocol "In Veilige Handen bij IVN" aangenomen. Dit protocol zal t.z.t. op onze website worden geplaatst.

Er is ook een verzoek gekomen van de IVN Zutphen om een bezoek te brengen aan onze afdeling en een aantal interessante gebieden te bezoeken. Samen met een afvaardiging van de Zutphense IVN afdeling hebben we een programma kunnen samenstellen. Op zaterdag 1 juni zal dit bezoek plaatsvinden.

Het is fijn om te vermelden dat er een nieuwe flyer is waarin alle werkgroepen en ook het jaarprogramma zijn opgenomen. Een van de zaken die opvallen is dat er nieuwe coördinatoren zijn gekomen zoals Alie Smelt (excursies), Cornelia Riegler (wildpluk) en Francoise Ummels (amfibieën).

Tenslotte zien de lezers dat er een aparte uitnodiging bijgevoegd is over de afsluiting van de Natuurgidsenopleiding. In het Schuttershoes wordt er een infomarkt georganiseerd door alle werkgroepen van de IVN Haaksbergen en Enschede.

In memoriam Corrie van 't Hof

Op de maandagavond van 4 maart overleed Corrie van 't Hof in het Hospice te Borne en op 7 maart hebben we afscheid van haar genomen in het Uitvaartcentrum Scholtenhagen in Haaksbergen.

Corrie begon haar werkzaamheden aan de Heerengracht te Amsterdam op de bovenverdieping van Natuur Monumenten waar toen het IVN werd opgezet.

Zij verhuisde met haar toenmalige partner naar Haaksbergen en woonde langere tijd op De Knoef. Later verhuisde ze naar een woning aan de Paulus Potter straat.

In Haaksbergen was zij betrokken bij het opzetten van IVN Haaksbergen, hierbij ondersteund vanuit het hoofdkantoor te Amsterdam.

Zij stond aan de basis van tal van activiteiten en initiatieven en heeft in de loop der tijd ook vele gidsen wegwijs gemaakt in de natuur in en rond Haaksbergen.

Naast haar activiteiten voor het IVN was zij ook betrokken bij het IKH (Inter Kerkelijke Hulpdienst) een maatschappelijke organisatie voortgekomen uit de Oecumenische Raad van Haaksbergen en was zij ook jaren lang betrokken bij het Hospice te Hengelo.

Na haar pensionering vertrok zij "tijdelijk" naar haar vakantiewoning te Broekhuizenvorst, een dorpje aan de Maas in de buurt van Horst. Zij bleef echter wel lid van het IVN Haaksbergen en volgde alle ontwikkelingen met grote belangstelling.

Ook daar bleef ze betrokken bij de natuur, nu als vrijwilliger in de Kasteeltuinen van Arcen.

Vanwege een saneringsoperatie om het stroomgebied van de Maas te verruimen verviel de locatie van haar vakantiewoning, maar hiervoor zou op termijn een nieuwe locatie worden aangewezen.

Zij besloot echter terug te keren naar Haaksbergen en heeft haar vakantiewoning kunnen overgedragen aan een bevriende relatie.

Kort na haar "terugkeer" naar Haaksbergen openbaarden zich de eerste ziekteverschijnselen die uiteindelijk tot haar overlijden hebben geleid.

Ze was gelukkig nog wel in de gelegenheid om kennis te nemen van het initiatief en de voortgang van de belevingstuin en hield tot het laatst toe contacten met een aantal IVN-ers.

Als bestuur van de IVN Haaksbergen zijn we haar dankbaar voor het vele vrijwilligerswerk die ze voor onze vereniging heeft gedaan. Immers ze was actief betrokken bij de oprichting van onze vereniging en was jarenlang de coördinator van de wandelingen- en excursiewerkgroep.

*J. v.d. Berg
Bestuur IVN Haaksbergen*

Gezocht gidsen en leden voor de verschillende werkgroepen.

Wij willen ons aanbod aan wandelingen en lezingen graag uitbreiden en hier hebben wij gidsen voor nodig, of mensen met een specialistische kennis die een lezing kunnen verzorgen.

Het gidsenbestand is niet al te groot en om de druk een beetje te verdelen is het fijn om dit met meer mensen te kunnen doen. Vandaar deze oproep.

Lijkt het je leuk om een keer mee te lopen met een wandeling en te ervaren hoe het is om gids te zijn, schroom dan niet en bel mij.

Ook de kinderactiviteiten willen wij graag gaan uitbreiden. Ook hier zijn extra handen nodig. Heb je feeling met kinderen en vind je het werk van het IVN belangrijk, meld je dan aan.

Ook bij de verschillende werkgroepen zijn mensen van harte welkom.

Ik wacht met ongeduld op jullie reactie.

Alie Smelt 06-16347622

Nieuws van de wandelingen- en excursiewerkgroep:

Na jarenlang coördinator wandelingen en excursies geweest te zijn heeft Jan van den Berg het stokje aan mij, Alie Smelt overgedragen. Op dit moment ben ik druk bezig om samen met de gidsen een mooi programma qua wandelingen en activiteiten te ontwikkelen voor 2024-2025.

- 5 mei een wandeling op de grens van Landbouw en Natuur
- 11 mei is er een bomenexcursie door de wijk de Els in Haaksbergen.
- Van 26 mei t/m 1 september om de 14 dagen is er afwisselend een wandeling met de schapen en een wandeling door het veen. Dit is een samenwerkingsproject met de schaapskooi.
- 15 juni Slootjesdag, activiteit voor kinderen
- 19 juni is er een wandeling rond het thema Reeën in het Buurserzand
- 29 juni Modderdag, activiteit voor kinderen
- Eind augustus/begin september. Is er een lezing met daarna een excursie om vleermuizen te spotten. Een hele leuke excursie voor jong en oud.
- Rondom de herfstvakantie is er een paddenstoelensafari voor ouders met kinderen.

Graag zie ik u terug op een van deze activiteiten.
Voor actuele informatie kijk op de website van IVN Haaksbergen

Alie Smelt

Fietstocht van de Groene Waaier Haaksbergen op zondag 26 mei.

Op zondagmiddag 26 mei is er een fietstocht uitgezet door de "Groene Waaier".

Thema is dit jaar Landschapsbeheer en Biodiversiteit.

De start is bij de Botterkolk aan de Oliemolenweg, de opstapplaats van de Buurserpot.

Gestart kan er worden tussen 12.00 en 13.30u.

Organisator De Groene Waaier handhaaft de formule van voorgaande jaren.

De deelnemers krijgen bij de start aan de Botterkolk, Oliemolenweg te Haaksbergen, een beschrijving van de ongeveer 30 km lange fietsroute en daarbij de vorig jaar uitgegeven landschapskaart van het gebied rond de Buurserbeek. De route maakt gebruik van de bestaande door het Groene Waaier vignet gemarkeerde Venenroute.

Op landschappelijk interessante locaties staan boswachters, medewerkers en IVN-leden klaar om de deelnemers informatie over het beheer te geven.

Dit jaar is de aandacht gevestigd op de vloeiveiden op het Lankheet, het landschapsherstel in het Haaksbergerveen, het beheer door begrazing bij de Schaapskooi en de omzetting en vernatting van landbouwgronden in het Buurserzand.

Onderweg is er de mogelijkheid om bij de Schaapskooi en het voorlichtingscentrum De Wakel van Natuurmonumenten in het Buurserzand te pauzeren en voor eigen kosten eventueel iets te nuttigen.

De Groene Waaier is een lokale stichting zonder winstoogmerk. Daarom zijn er aan deelname geen kosten verbonden. Een vrije gift of donatie als bijdrage in de kosten wordt uiteraard zeer gewaardeerd.

Info: www.degroenewaaier.nl of www.haaksbergennatuurlijk.nl.

Nadere informatie:

Remy Remmelts 06-53498909

Hulst : van indicator van oude bossen naar probleemsoort?

Hulst (Ilex aquifolium), onze enige inheemse wintergroene loofboom, is gevoelig voor strenge vorst en verlangt een regenrijk klimaat. In Europa komt de soort voor in gebieden met een Atlantisch klimaat, gekenmerkt door zachte winters en niet te droge zomers. Hulst is een soort van de oudere loofbossen op min of meer zure, zand- en leembodems. Vermaard zijn de Drentse hulstbossen, waar Hulst onder een scherm van Zomereiken tot wel 20 meter hoge bomen kan uitgroeien (Ministerie van LNV, 2009).

Hulst wordt in Nederland de laatste decennia steeds algemener. In meer dan de helft (54%) van de kilometerhokken waarin Hulst sinds 1900 is waargenomen dateren de waarnemingen van na 2000 (NDFF). In ontginningsbossen neemt Hulst toe als gevolg van het ouder worden van deze bossen en de successie die daarmee gepaard gaat (CLO1546). Hulst profiteert als Atlantische soort ook van de opwarming van het klimaat. Als gevolg van de mildere winters is de areaalgrens in Duitsland en Denemarken naar het noordoosten opgeschoven (Walther e.a., 2005). Waar de spontane verjonging van Hulst aanvankelijk als een positieve ontwikkeling werd gezien, is er vanwege de (plaatselijke) vorming van dichte Hulst-struwelen ook sprake van zorg. Onder zo'n wintergroen scherm wil door lichtgebrek geen enkele inheemse bosplant meer groeien. Het blad is bovendien slecht verteerbaar, met strooiselophoping tot gevolg. Dit belemmert de kieming en vestiging van bosplanten. In het zuiden van Engeland is het door de dominantie van Hulst veroorzaakte biodiversiteitsverlies plaatselijk vergelijkbaar met dat van sommige invasieve exoten (Clement, 2002). Jonge Hulststruiken zijn vooral te vinden in aan woonwijken en bungalowparken grenzende bossen. De herkomst van deze struiken is waarschijnlijk grotendeels terug te voeren op verwildering vanuit tuinen, waarbij de zaden door lijsterachtigen worden verspreid. Ook de areaaluitbreiding in Denemarken en Duitsland is grotendeels terug te voeren op verwildering vanuit tuinen (Junghans, 2006 & Skou e.a., 2012a). De verkoop van vorstbestendige cultivars kan hieraan bijgedragen hebben (Skou e.a., 2012b). Er zijn bovendien talrijke, vrouwelijke (besdragende!) uit kruisingen ontstane cultivars in de handel, waaronder Grootbladige hulst (*Ilex x altaclerensis*), die weer met wilde Hulst kunnen terugkruisen. Het onderscheid tussen oorspronkelijk wilde Hulst en verwilderde Hulst-cultivars vervaagt hierdoor. In hoeverre wilde populaties in Nederland worden vervangen door verwilderende cultivars is onbekend. Echter het areaal Hulst is toegenomen.

Nektarindex van start : Wie help ons mee?

De Nektarindex is een **handige methode** om te bepalen in welke mate een berm of grasland bijdraagt aan het behoud van insecten, vlinders en inheemse planten. Door de aanwezige bloemen te tellen en hun nectarwaarde te scoren zie je in een oogopslag welke waarde het stukje land heeft voor bestuiving en biodiversiteit.

Workshop Paardenbloem voor kinderen van 4-8 jaar

Een zeer geslaagde workshop! Er waren maar 5 kinderen maar die waren wel allemaal super enthousiast. Volgende keer hopen we op meer deelname.

Agenda (te bekijken via website van IVN Haaksbergen en van IVN Enschede) :

7 mei : Wandeling visueel beperkte mens i.s.m. IVN Enschede
Locatie: Buursermeertje

11 mei : Bomenexcursie
Locatie : de Els (wijk Haaksbergen bij sportzaal de Els)

12 mei : IVN Enschede "Het Wageler" Ledeboerpark

26 mei : Wandeling Haaksbergerveen

31 mei : IVN Enschede Stadsrandwandeling "Het Wooldrik"

9 juni : Wandeling met schapen

15 juni : Sloopjesdag
Locatie : Waterpark Lankheet
(glazen poort)

23 juni : Wandeling Haaksbergerveen
Locatie : Niekerkerweg

19 juni : Reeën wandeling
Locatie: Buurserzand

29 juni : Modderdag
Locatie : IVN gebouwtje

7 juli : Wandeling met schapen
Locatie : Nachtweide

21 juli : Wandeling Haaksbergerveen
Locatie : Siberië

4 augustus : Wandeling met schapen
Locatie : Nachtweide

18 augustus : Wandeling Haaksbergerveen
Locatie : Onlandsweg (begin)

3 september: Wandeling met schapen
Locatie : Nachtweide

Oktober : Paddenstoelen wandeling

November : Harreveldse Schans

December : Doorstapwandeling